

KMETOVOALEC.

Glasiló ces. kralj. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

Izhaja 1. in 15. vsaki mesec. — Udje e. kr. kmetijske družbe dobivajo list brezplačno, a neudje plačajo s poštnino vred 2 gld. na leto. Naročila naj se pošiljajo e. kr. kmetijski družbi, ali pa dotičnim podružnicam.

Štev. 12.

V Ljubljani, 15. julija 1886.

Leto III.

Občni zbor e. kr. kmetijske družbe kranjske dné 26. maja 1886.

Kmalu po 9. uri imenovanega dné zbralo se je nad 70 članov v dvorani ljubljanskega magistrata, da se vdeležé občnega zбора.

Zborovanja udeležili so se tudi visokorodni gg. Andrej baron Winkler, e. kr. deželni predsednik kranjski, Gustav grof Thurn-Valsassina, deželni glavár kranjski in vladni zastopnik g. Anton Globočnik, e. kr. vladni svétnik.

Občnemu zboru predsedoval je g. podpredsednik J. Fr. Seunig, navzoči so pa bili vsi glavni odborniki, izvanredno veliko članov iz dežele, posebno iz Postojine in Vrhnike, ter sledeči predsedniki podružnic: gg. Janko Kersnik, e. kr. notar in grajščak na Brdu, Janez Mesar, župnik in duhovni svetnik v Bohinjski Bistrici, Anton Planinec, posestnik v Boštanjih, Matej Pirc, posestnik v Kranji, Alojzij Schrey, poštar in posestnik na Jesenicah, Franjo Legat, posestnik v Lescah, Franc Kotnik, posestnik in tovarnar na Vrdu, Rihard Dolenc, vodja vinarski in sadjarski šoli na Slapu.

Gospod podpredsednik Seunig otvori zborovanje s pozdravom vsem udeležencem ter se spominja smrti posebno zaslužnih udov, kakor bivšega družbenega predsednika Karola barona Wurzbacha, glavnega odbornika Fr. Ks. Souvana ter dolgoletnega družbenega uradnika, blagajnika ter glavnega odbornika Andreja Brusa in prosi izraziti sočutje umrlim gospodom udom z vstajanjem raz sedežev. (Se zgodi.) V svojem govoru pozdravi g. Seunig navzočega g. deželnega predsednika ter g. deželnega glavárja in g. vladnega zastopnika in konečno družbenemu tajniku naroči prebrati zastopnike tujih družeb pri tem občnem zboru.

Družbeni tajnik gosp. Gustav Pirc: Slavni zbor! Vsa povabljená društva imenovala so pri današnjem zborovanju svoje zastopnike, in sicer e. kr. kmetijske družbe na Dunaji, v Gradci, Lvovu in Trstu gospoda Karola barona Wurzbacha, ker niso še bile poučene o njegovi smrti oziroma odpovedi, e. kr. kmetijske družbe v Celovci, Črnovicah, Lincu, Opavi ter ujošogradu in hrv.-slav. gospodarsko društvo v Zagrebu pa gospoda družbenega podpredsednika J. Fr. Seuniga.

K drugi točki programa „poročilo o delovanju glavnega odbora“ govori družbeni tajnik gosp. Pirc: Slavni zbor naj me oprósti branja upravníškega poročila glavnega odbora, ker je ta uže tako dalje časa tiskan v rokah gospodov članov. Vendar pa ne morem kaj, pri tej prilíki tem poročilu nekaj pojasnil dodati. Nekaka stara navada je očítati glavnemu odboru slabo delovanje in to popolno neutemeljeno in brez razlogov. Tudi javno po časnikih domačih in nemških se to godi in sam sem imel dostikrat prilíko to slišati ob prilíki potnih predavanj. Kmalu po lanskem občnem zboru očítal je neki ljubljanski dopisnik v graškem nemškem listu, da je slaba udeležba nasledek malomarnega delovanja glavnega odbora, pod katerim odborom, odkar je v narodnih rokah, družba očividno peša. To očítanje je popolno neopravičeno, kajti glavni odbor se nikdar ni pečal s politikó in njegov predsednik je bil celó odločni nasprotnik národni stranki. Tudi očítanje v dopisih v dunajске liste o slabem stanju družbenega vrta je neopravičeno, o tem zamore se prepričati vsak sam osebno na imenovanem vrtu. Kar se pa tiče družih očítanj in posebno onega v nekem slovenskem listu, da družba deloma ne more, deloma neče vse potrebno storiti, je prvo res, a drugo moram odločno zavrnuti. Družbeni namen je, kmetijstvo v deželi zboljševati in pospeševati in v ta namen ima ona na razpolaganje dvojna sredstva. Prve vrste sredstva so ona, pri katerih ni treba nikakih denarnih sredstev, to so peticije na razne merodajne zastope za primerne ukrenitve, naredbe in p-stave, ki utegnejo biti na korist kmetijstvu. Teh sredstev se je glavni odbor v polni meri posluževal in ker je med avstrijskimi kmetijskimi družbami običajna zamena tacih ukrepov, ni glavni odbor le svoje latned izkušnje za to porabljeval, ampak dobil je mnogo dobrih podatkov in nagibov od družih društev.

Glavni odbor vé, da taka sredstva nimajo prevelike vrednosti, ker naši gospodarji potrebujejo v prvi vrsti navod in izpodbudo k umnejemu kmetovanju. To doseči je pa največ le mogoče s posluževanjem druge vrste sredstev, to je onih, za katere je treba denarja. Denarja pa družba nima in od 34.000 gold. družbene glavnice je le 22.000 gold. tacih, ki družbi obresti

nesó. Te obresti v znesku 1000 gold. in redna podpora sl. deželnega zbora v znesku 1050 gold. so edini redni dohodki družbe. S tem denarjem pa glavni odbor pokrije komaj pisarniške stroške, plačo učiteljem na podkovski šoli, vzdrževanje družbenih poslopjij itd. in niti bi bil on v stanu drevesnice napraviti, ko bi sl. c. kr. vlada in sl. deželni odbor s subvencijo k temu ne bi bila pripomogla. Glavni odbor vestno porabi svoje pičle dohodke v prid domačega kmetijstva, in mislim, da je vzdrževanje podkovske šole, živino-zdravnice in družbene drevesnice za to najboljše znamenje. Glavni odbor prosi vsako leto za veliko tisoč goldinarjev podpore pri vis. c. kr. kmetijskem ministerstvu, ono svoje prošnje dobro podpré, a dobi le bore malo denarja, na katerega nimajo pravico le družabniki, ampak kmetovalci cele dežele. Letnino res odrajujejo družabniki, a ves delež, ki pripada glavnemu odboru, mora on odrajtati v tiskarno za tisek in administracijo „Kmetovalca“. Da je sploh mogoče „Kmetovalca“ izdajati brez drugih posebnih denarnih žrtev družbe, zahvaliti se imamo sotrudnikom, ki za list popolnem brezplačno pišejo. Glavni odbor toraj svojo dolžnost vestno izpolnjuje, a vendar pa moram priznati, da naša družba ne deluje tako uspešno, kakor na pr. ona v Celovci ali v Gradci. Da je temu tako, pa ni krivda našega odbora, kakor tudi ne vse zasluge odbora v Celovci in v Gradci. Da te dve družbi bolj uspešno delujete, je vzrok v živahnem delovanju posameznih udov in podružnic. Kako žalostno je v tej zadevi pri nas. Dve ali tri podružnice še nekaj delajo, osem podružnic je danes tukaj zastopanih, družih 18 še pa za današnje zborovanje niti zmenilo ni. Glavni odbor podružnicam dopisuje, jih spodbuja, a one največkrat niti ne odgovoré. Udje tirjajo od glavnega odbora „Kmetovalca“ ali „Oeconomia“, podružnice, h katerim dotičniki spadajo, pa uže desetletja niso odrajtale odboru nikakega doneska. Prav moram dati čast. gosp. kolegu tajniku Müllerju v Gradcu, kateri ima dolgoletne izkušnje, kakor je on dejal pri letošnjem občnem zborovanju c. kr. kmetijske družbe v Gradci: „živahno delovanje v glavni odbor morajo prinesiti podružnice, to je prav in ne narobe.“*) Pri nas pa tudi se v obče ne pozna namen in poklic družbe. Vsaj so udje za to tukaj, da delujejo s združenimi močmi na korist kmetijstva cele dežele, da združeno varujejo svoje interese in potem še le najdejo v skupnih uspehih svojo lastno korist. Ako sem katerega opozoril, naj pristopi družbi, prvo je bilo, da je stavil vprašanje: kaj pa dobim od družbe? Vsak hoče precej imeti kôpo dreves, ali janca, včasih še celó bika, to se ve da vse zastonj. Dokler se pri nas v tej zadevi ne bode na bolje obrnilo, toliko časa ni pričakovati pri najboljši volji boljših uspehov. Konečno si dovoljujem slavnemu zboru sledeče predloge staviti:

*) Čast. g. tajnik Müller je rekel: Glauben Sie, meine Herren, dass dem Centralausschusse eine reiche Erfahrung zu Gebote steht. Solche Filialen, die vom Centralausschusse aus erst zur Thätigkeit angespornt werden müssen, bei denen gedeiht kein rechtes Leben. (Bravo!) Das Leben muss von den Filialen in den Centralausschuss getragen werden, das ist das richtige, nicht umgekehrt. Wenn die Filiale fühlt, oder die Mitglieder fühlen, dass eine Auffrischung des Lebens nothwendig ist, so steht dies ja ganz vollständig in ihrer Hand. Sie braucht ja nur die Filialvorstehung an ihre Pflicht zu mahnen. Die Mitglieder der Filialen müssen die Pression auf ihre Filialleitung ausüben, aber verlangen Sie nicht die Daumschrauben von oben. (Stenogr. Protokoll über die 62. allgemeine Versammlung der k. k. Landwirtschaft-Gesellschaft für Steiermark.)

Slavni občni zbor naj sklene:

1. odobriti poročilo o delovanju glavnega odbora l. 1885.;
2. izraziti zahvalo deželnemu zastopu za razne podpore, posebno za podpore na korist sadjarstvu;
3. ravno tako zahvalo izraziti sotrudnikom „Kmetovalca“, kateri uže tretje leto brezplačno delujejo in tako omogočijo izdajanje lista.

K tretji točki programa: „Predlog družbenega računa za l. 1885. in proračuna za l. 1887. poroča g. glavni odbornik Robič.

Gosp. Robič: Jaz menim, da tudi meni lahko oprostislavni zbor branje celega računa ter hočem le skupne svote imenovati. Družba imela je v l. 1885. 6333 gold. in $\frac{1}{2}$ kr. dohodkov in 5446 gold. 51 kr. stroškov, toraj ostane v blagajnici gotovine 886 gold. 49 $\frac{1}{2}$ kr. Z ozirom na proračun za leto 1887. je proračunanih 4339 gold. 47 kr. dohodkov in 4334 gold. 81 kr. stroškov, toraj ne bodemo le izhajali, ampak ima nam še preostajati 4 gold. 60 kr. Zarad bilance bi omenjal, da je tu notri ranjki g. Brus še postavil kot glavnično vrednost razne stroje, orodja itd., kar vse skup nima mnogo več vrednosti, kakor stara železnina, in bode za prihodnost treba gledati, to vrednost od družbenega premoženja odpisati. Prosim, da slavni zbor odobri predloženi račun za l. 1887. in izkaz družbenega premoženja. Predlog se sprejme.

Poročevalec o četrti točki programa: „Uravnovanje družbenih služeb in plač družbenim uradnikom ter služabnikom, gospod glavni odbornik J. Murnik poroča: Slavni zbor! Po smrti rajnega tajnikovega pristava A. Brusa prevzel je družbeni tajnik vsa dela ter jih izvrševal s pomočjo pri družbi nastavljenega pomočnega uradnika, zraven tega ima pa zdajšnji tajnik tudi opravištvno vrta v svoji oskrbi, za kar smo poprej plačevali remuneracijo 20 gold. na mesec. Naloga glavnega odbora je sedaj ukreniti v pisarni tako uradovanje, da zadostuje hitremu in točnemu izvrševanju vseh uradniških del družbe. — Nastane toraj vprašanje, je li ostati pri številu uradniških služeb, kakor je sedaj sistemizirano, ali naj to število skrčimo in manjše število sistemizujemo? Sedanje nadomestovalno uradovanej tajnika skozi pet mesecev je pokazalo, da tajniški pristav ni neobhodno potreben in da je mogoče to službo odstraniti in sicer le na korist družbi. Paragraf 16 družbenih opravil daje v svojem 3. odstavku občnemu zboru pravico, uravnati družbene službe in plače uradnikov. Ravno tako pa tudi določí §. 16. v 14. odstavku, da občni zbor odloči o spremembi pravil. Ker se glavni odbor peča s spremembo pravil in v tej zadevi meni še danes predlagati slavnemu zboru svoje predloge, bode mogoče ob priliki preuredbe pravil, to je, pri prihodnjem zborovanju o tej zadevi bolj odločne nasvete staviti. Za sedaj je pa treba plače na vsak način vsaj začasno uravnati. Dosedanja plača tajniku je bila 420 gold., pristavu 600 gold., blagajniku 120 gold., pomožnemu uradniku 360 gold., in slugi 240 gold., skupaj toraj vsemu pisarniškemu osebju 1740 gld. S to svoto je mogoče shajati tudi brez dvome za naprej, morda bode še glavni odbor kaj prištedil na korist družbi. Zarad tega stavim predlog: Glavni odbor naj se pooblasti, število služeb sistemizovati, sedanjim družbenim uradnikom pa primerno zvišati plače, vendar vse te plače ne smejo prekoračiti svote, katero

so poprej dobivali vsi uradniki, to so tajnik, pristav, blagajnik in pomožni uradnik skupaj.

Gospod Deschmann: Ako sprejmemo ta nasvet, pridemo le v nasprotje s prejšnjim sklepom, vsled katerega smo sprejeli proračun za l. 1887. Ta proračun določi plače uradnikom ter služabnikom v skupnem znesku 1800 gold. Jaz nisem nikakor nasprotnik odborovemu predlogu in primernemu povišanju plač, vendar bi predlagal dostavek: glavni odbor ima pravico, plače povišati k večjemu v znesku proračunane svote, ki znaša 1880 gold.

Glavni odbornik g. Robič: Dostavek gospoda Dežmana tako nič drugzega ne zahteva, kakor odborov predlog. Razloček obstoji le v tem, da je gosp. poročevalec Murnik določno povedal potrebno svoto, med tem, ko je rajnik g. Brus, ki je proračun sestavil, okroglo številko v račun postavil. V resnici nismo nikdar celih 1800 gold. porabili.

Gospod Deschmann: V proračunu določene svote ni dovoljeno prekoračiti. Prištediti se ve da se pa smé. Drugače bi pa sicer ne bilo potrebno predlagati občnemu zboru proračuna.

Poročevalec gospod glavni odbornik Murnik: Jaz nimam prav nič proti predlogu g. Deschmanna, kajti glavni odbor ne misli niti porabiti 1740 gold., po g. Deschmannovem predlogu imel bi pa 1800 gold. na razpolaganje.

Gospod dr. Vošnjak: Ko je zbor potrdil proračun za l. 1887. in v njem svoto 1800 gold. za plače uradnikom, nismo še vedli, da namerava odbor predlagati spojenje tajniške službe s pristavljjo, ki je dosedaj bila dotirana s 720 glđ. Proračunana svota je uže iz tega vzroka previsoka. Prav je se ve da, da dobi tajnik za večje delovanje boljše plačo, vendar pričakujem od odbora, da bode z ozirom na pičle dohodke družbe kaj prištedil pri plačah. Jaz sem sicer za odborov predlog.

Gospod Peruci: Jaz menim, da sta račun in proračun premalo natančno sestavljena. Iz računov ne posnamemo, koliko dobi tiskarna, koliko se izdā za eno ali drugo reč. Tudi menim, da tajnik ne more prevzeti vsega službovanja, ker je tudi potovalni učitelj, vsaj se je naglašalo v nekem občnem zboru, potovalni učitelj niti ne more opravljati službe tajnikove.

Tajnik Pirc: Ako sem si izprosil besede, ni moj namen polemizovati proti drugemu odstavku govora g. Perucija, zato ker se gré za mojo osebo. Kar se pa tiče prvega odstavka g. predgovornika, dovoljujem si ga opozoriti na vabilo v občni zbor, kjer je prav določeno brati: Račun in proračun dobijo gg. družbeniki še pravočasno doposlana, razpoložena sta pa v nadrobni razgled v pisarni kmetijske družbe. Da bi glavni odbor celi podrobni račun pustil tiskati, to uže ne gré zarad štedenja, sicer je pa oblika, v kateri glavni odbor podaja občnemu zboru te račune, bila določena od občnega zbora. Kedor se bolj zanima, na prosto voljo mu je dano, račune v pisarni družbe ogledati.

Glavni odbornik gosp. Detelja: Uže pri obravnavah glavnega odbora je bilo določeno, pri povišanju plač dosedanje, za plačo odmenjene svote ne prekoračiti, vendar smo bili edini v tem, da je uradnikom za večje delo primerno, zboljšati plačo. Jaz sem proti predlogu gospoda Deschmanna ter priporočam predlog glavnega odbora.

Glavni odbornik dr. Poklukar: Danes se gre le začasne naredbe v okviru dovoljenega proračuna. Glavni odbor je po gospodu poročevalcu stavil predlog z odločnim zagotovilom, pri plačah nekaj prištediti.

Priliko za obširnejši razgovor dal bode itak predlog o spremembi pravil.

Pri glasovanju je skoraj enoglasno sprejet odborov predlog, a dostavek gospoda Deschmanna zavržen.

Podpredsednik g. Seunig: Pridemo k peti točki programa, k volitvi predsednika družbe namestu umrlega gosp. Karola barona Wurzbacha. Gospodje naj blagovolijo svoje volilne listke oddati. Prosim gg. dr. Vošnjaka in vodjo R. Dolenca, da prevzameta skrutinijum.

(Za čas volitve je seja pretrgana.)

Gosp. dr. Vošnjak: Oddanih je bilo 64 glasov, od teh je dobil gosp. Gustav grof Thurn 58 glasov, drugi so razcepljeni. Izvoljen je toraj gospod grof Thurn. (Burni „živio“-klici.)

Deželni glavar gosp. grof Thurn-Valsassina: Slavni zbor! Zahvaljujem se topla za čast, katero mi je naklonila c. kr. kmetijska družba kranjska, da me je izvolila svojim predsednikom. Usojam si izreči, da prevzamem častno službo, ako Nj. Veličanstvo moje volitev potrditi blagovoli. Kakor je sploh znano, je kmetijstvo v zadregah in nadlogah, in ker je položaj kmetijstva neugoden, je tudi delovanje kmetijske družbe težavno, družbe, ki ima nalogo, kmetijstvo zastopati in kmetijski napredek pospeševati. Kmetijska enketa, katera je leta 1884. zborovala, je za kmetijstvo važne resolucije sklenila. O teh resolucijah je deželni zbor obravnaval in sklepal, na podlagi deželno-zborskih sklepov je potem deželni odbor na kompetentnih mestih poročila in prošnje vložil. Žalibog, do sedaj deželni odbor še ni takega vspeha dosegel, kakor smo ga pričakovali. Večji del ulog pa še ni rešenih. Sredstva kmetijske družbe so skromna, tedaj se kmetijski nameni ne morejo izdatno denarno podpirati. Ne dá se tajiti, da je tu in tam slabo gospodarstvo vzrok propada kmetijstva, nahajajo se zanikrni gospodarji, vendar tudi marljivi kmetovalec, kateri ima zemljo in živino v redu, zavolj znanih bremen težko izhaja. Omeniti je, da je deželni zbor v zadnjem zasedanju deželno priklado do 3% znižal. Želeti bi bilo, da bi se tudi okrajne in srenjske priklade, katere so v nekaterih krajih izredno visoke, znižale. K taki redukciji bi ravno kmetje lahko pomagali, ki imajo v dotičnih zastopih večidel odločilno besedo. Vsi merodajni krogi, visoka vlada, deželni in državni zastop so preverjeni, da je neobhodna potreba, hirajočemu kmetijstvu pomagati in ga razbremeniti — tedaj smemo ugodnejših časov za kmeta pričakovati. Delajmo skupno na to, da se kmetijsko stanje zboljša in sploh povzdigne. Z vašo pomočjo, gospoda moja, s pomočjo podružnic in z izvrstnim centralnim odborom, prizadeval si bodem častipolni službi zadostovati in bom, ako bode moja volitev potrjena, z zaupanjem prevzel vodstvo slavne družbe. (Živahna pohvala in živio-klici.)

Deželni predsednik gospod baron Winkler: Kot zastopnik vlade z veseljem pozdravljam ravnokar izvršeno volitev. Jaz častitam gospodu grofu Thurnu k novemu dostojanstvu, nič manj pa tudi c. kr. kmetijski družbi, ki je dobila za predsednika moža, koji je tako zelo vnet za blagostanje naše domovine. Gotovo je jako častno in znamenito, da je Nj. Veličanstvo presvitli cesar sam blagovoliil ravnokar izvoljenega predsednika kmetijske družbe dvakrat uže imenovati deželnim glavarjem na Kranjskem in pred kratkem imenoval je nj. ekselencija kmetijski minister gospoda grofa Thurna predsednikom deželne komisije za pogozdovanje krasa. Gotovo je toraj da bode vodstvo, kmetijske družbe izročeno pravim rokam. Kmetijsk-družbi vošim pa posebno vspešno delovanje. Ne morem pa kaj, da se kot zastopnik vlade spominjam pred

kratkem umrlega gospoda predsednika družbe barona Wurzbacha. On ni le deloval za kmetijstvo; ampak bil je vedno izvrsten patrijot in vlada ohranila mu bode vedno častni spomin.

Gospod Seunig: Preidem k 6. točki programa: Volitev petih odbornikov v centralni odbor in sicer namesto po §. 22. družbenih pravil izstopivših gg. župnika Jeriča, cesarskega svetnika Murnika ter višega davčnega nadzornika Robiča in na mesto umrlih gg. oskrbnika Brusa ter veletrgovca Fr. Ks. Souvana.

Gospodje naj blagovolijo oddati volilne liste, gospoda barona Lazzarinija in vodjo Povšeta pa prosim, da blagovolita prevzeti skrutinijum.

(Za čas volitve je seja pretrgana.)

Gosp. vodja Povše: Oddanih je bilo 67 volilnih listov, toraj je nadpolovična večina 34. Največ glasov in ob enem nadpolovično večino so dobili gospodje J. Murnik (66), Fr. Povše (62), baron Lazzarini (49), L. Robič (39), J. Lenarčič (35).

Gosp. Murnik poroča k sedmi točki programa, o predlogu centralnega odbora zaradi spremembe družbenih pravil: Slavni zbor! Pri mojem prejšnjem predlogu o uravnanju družbenih služeb povdarjal sem potrebo spremembe v družbenem uradu. To dá se pa doseči najbolj s spremembo pravil. Naša pravila so uže zelo zastarela, zato je treba resno na to misliti, da jih času primerno spremenimo in zlasti z dobrimi pravili nekaterih družih enacij družeb primerjamo. Paragraf 37 pravi, če je občni zbor z večino glasov pripoznal potrebo, pravila premeniti, sme premembo le veliki zbor, ki se na novo skliče, in kateremu se o sklicu nasvetovane spremembe oznanijo, z dvema tretjinama pričujočih glasov skleniti, s pridržkom najvišje potrditve. Glavni odbor sicer za sedaj občnemu zboru ne stavi nikahkih stalnih predlogov, on občnemu zboru samo v splošnem svoje mnenje izrazi, kaj je v prvi vrsti pri naših pravilih popraviti. Najbolj potrebno zdi se glavnemu odboru sledeče bolj določno ali morda drugače določiti.

Družbeni urad, sosebno tajništvo, uprava podružnic. Uže danes se je naglašalo, da je delovanje podružnic kaj mrtvo in da jim je treba z boljšo organizacijo na podlagi pravil več življenja dati. Mnogo pravic, ki jih ima dosedaj le občni zbor, mogoče jih je na korist družbi oddati glavnemu odboru ali pa podružnicam. Tudi je treba skrbeti, da bode vdeležitev na občnih zborih družbe bolj živahna. Sedaj določí §. 36., da naj bode podružničnemu načelniku mar, da sam pride, ali izmed dejanskih družabnikov poslanca pošlje k občnemu zboru, da želje in potrebe svoje podružnice razločno razodene.

Ako nekaj let sem pregledamo udeležitev na občnih zborih družbe, najdemo, da je komaj 5 do 8 podružnic zastopanih in da je celó težko bilo, 32 udov skupaj spraviti, da je bil zbor sklepčen. Sprememba pravil ima tudi namen, podružnico primorati, da pošlje enega ali dva odposlanca v občni zbor. Kar se tiče uravnave družbenega uradovanja, je omenjati, da tajnika volí občni zbor na 6 let, on je ob enem odbornik in sam o tistem glasuje, kar ima izvršiti. Še sprememba pravil je doseči, da bode tajnik stalno nameščen ali od občnega zbora ali pa od glavnega odbora. Stalno nastavljeni tajnik ima biti duša družbenemu delovanju, on je tisti, ki vse družbene razmere pozna, kajti on ostane, odborniki se pa menajo. Jaz predlagam: Občni zbor naj glavni odbor pooblasti prihodnjemu občnemu zboru pred-

lagati primerno spremenbo pravil v konečno potrdilo.

Gospod Deschmann: Jaz menim, da bi bila dolžnost glavnega odbora, uže danes predložiti občnemu zboru svoje odločno mnenje, kaj je na pravilih popraviti.

Jaz dvomim, da bi sprememba pravil oživela delovanje podružnic in ravno tako sem proti stalnemu nameščenju tajnika. Današnji sklep smatral bi se lahko tako, da je uže načelno sklenjeno, tajnika stalno postaviti. Res je dobro, da je v družbi tajnik, ki je v vseh razmerah poučen, za to pa ni treba stalnega nameščenja, vsaj je njegova dolžnost, se v vsem poučiti. Vsak človek ima svoje slabosti in tako bi lahko tajnik hotel gospodariti čez cel odbor in ako bi mu kak sklep ne ugajal, bi ga pa ne izvršil. Jaz mislim, da bi bilo umestno, danes nikakega prejudica ne storiti.

Gosp. tajnik Pirc: Glavni odbor zamogel bi dosti bolj živahno delovati, ko bi dobil več spodbude od podružnic. Res je, da je temu vzrok tudi nekoliko sedajna uprava podružnic, katera dá podružnicam neko čudno stališče. Pozval je glavni odbor podružnice, da naj skličejo občne zборе, h katerim pridem jaz kot potovalni učitelj, da se tako oživi njih delovanje. In kaki je bil vspeh? Prav žalostno neznamen! Podružnici v Vipavi in Radečah sta naznanili svoj občni zbor, katerega sem se tudi udeležil, družih 24 podružnic pa ali ni imelo niti zborovanja, ali se jim pa ni potrebna zdela navzočnost tajnikova. Jako mnogo bi se še dalo storiti, ko bi udje, oziroma podružnice hotele stopiti v ožjo zvezo in občevanje z glavnim odborom. Da v družih deželah družbe bolje delujejo, je, kakor sem uže poprej rekel, vzrok iskati v delavnih podružnicah. Ako prebiram glasila štajarske ali koroške družbe, nahajam v teku celega leta do sto vabil na podružnična zborovanja, med tem, ko tacih zborovanj ni pri nas v celi deželi na leto pet.

Gospod Murnik: Gospodu Deschmannu moram javiti, da glavni odbor z današnjim predlogom ne namerava nikakega načela postaviti. Današnji predlog ima le namen, glavni odbor pooblastiti, da sme prihodnje leto spremenjena pravila občnemu zboru v sklep predložiti. Kaka bode ta sprememba, to sme konečno odločiti tako ali tako le samo prihodnji občni zbor. Te spremembe, katere sem jaz danes memogredé ko potrebne omenjal, niti niso izraz mnenja glavnega odbora, ampak le edino mojega osebnega.

Pri glasovanju sprejme se z veliko večino odborovi predlog.

Tajnik g. Pirc: V imenu glavnega odbora mi je naloga slavnemu zboru staviti predlog, da ustanovi podružnico z logaški okraj, ter glavnemu odboru naroča v ta namen vse potrebno ukreniti. V Logaškem okraju je jako veliko zavednih kmetovalcev, kateri so ali uže udje družbe, ali pa bi precej pristopili, da bi okraj imel svojo podružnico. Sedaj pripadajo logaški udje v Cirknico, od katere so gotovo preveč oddaljeni. Slavni zbor naj blagovoli, ta predlog sprejeti.

(Predlog se enoglasno sprejme).

K 8. točki programa „predlogi podružnic“ poroča tajnik g. Gustav Pirc: Svoje predloge, kateri naj pridejo v pretresovanje pri občnem zboru, poslali ste le dve podružnici, namreč rateška in metliška.

Podružnica rateška predlaga:

1. Glavni odbor naj na merodajnem mestu prosi, da dobijo revnejši vinogradniki amerikske trte zastonj.

(Predlog se sprejme brez ugovora.)

2. Pri napravi nasadov v družbeni drevesnici je gledati na to, da se bode kolikor le mogoče moštnic izgojevalo. (V družbeni drevesnici vsadilo se je lansko leto nad 2000, letos pa nad 4000 moštnic).

(Predlog se sprejme.)

3. Glavni odbor naj na primernem mestu skuša delovati na to, da bodo v časnikih objavljene tržne cene primerne resničnim tržnim cenam.

(Predlog se sprejme.)

Podružnica metliška predlaga:

1. Glavni odbor naj pri vis. c. kr. vladi prosi, da se odpiše pri vremenskih neugodah, mrazu itd. vselej in takoj vsaj en del davka.

(Predlog se sprejme.)

2. Glavni odbor naj pri vis. c. kr. kmetijskem ministerstvu prosi, da dobi podružnica metliška 5000 ameriških trt brezplačno.

(Predlog se sprejme.)

3. C. kr. kmetijska družba naj peticionira za dolensko železnico.

(Predlog se sprejme.)

4. Na primernem mestu je delati na to, da bode prosta ženitev omejena.)

(Predlog se sprejme.)

K zadnji točki programa „predlogi posameznih članov“ oglasi se g. Borštnik: Slavni zbor! Jaz sem kupil od kmetijske družbe v svojem času mnogo sadnega drevja, kojega sem posadil po mojem posestvu; pa ne le kupil sem sadno drevje, ampak ker imam uže od nekdanj veliko veselja do sadjarstva, tudi sam sem pocepil mnogo dreves. Rekli bodete: To je prav! Drevje sem drago plačeval, reči moram, da je lepo rastlo, a prišla je tista huda žival, ki jo imenujemo zajec. Zajec, gospoda moja, naredil mi je veliko škodo, namesto da bi imel danes mnogo lepega sadunosnega drevja, nimam nič in ni čuda, če izgubim veselje do sadjarstva. Da so naredili v deželnem zboru premijo za onega, ki umori vidro, menim, to je prav; a imeli bi narediti tudi premijo za pobijanje zajcev, onega pa, ki lesico umori, kaznovati bi ga morali. Se ve da, varujejo bogatina, ki rad obira pečenega zajca, na kmeta pa, kojemu se neprecenljiva škoda godi, pa še mislijo ne. Tudi srne delajo hudo škodo, vlada nas sili goličave zasajati, brani pa s postavo srno, katera mlado drevje objeda. Zakaj pa koze ne pusté v gozd, ali je ona kaj družega kot srna? Meni zgodila se je velika škoda, kakor sem povedal, pustil sem po izvedencih škodo ceniti, a dobil nisem skoraj nič. Zato jaz predlagam, da se lovska postava predružači in izreče zajca škodljivim živalim, katerega vsak na svojem posestvu sme pobiti.

Tajnik gosp. Pirc: Jaz moram vsekako pritrditi gospodu Borštniku, čeravno sem prepričan, da v njegovem smislu ne bodo lovske postave hoteli predružačiti. Kmetijska družba se je v tej zadevi uže nekaterokrat posvetovala, a tu je težko kaj predružačiti. Moje mnenje je to, da je vis. c. kr. deželno vladu prositi, da svojem organom naloži pri obravnavah zaradi škode, prouzročene po divjačini, kolikor je postavno mogoče kmetu pomagati. Sicer pa bode glavni odbor v tej stvari vsacemu rad pomagal do svoje pravice prispeti, ako se bode kedo na-nj obrnil.

Gosp. predsednik Seunig: Ker je program obravnav končan, zahvalim se vsem gosp. udeležencem ter zaključim zborovanje.

Na dan občnega zbora popoldne ob četrtri uri zbralo se je na vabilo glavnega odbora mnogo udov kmetijske družbe na poskuševalnem vrtu, da si ogledajo nove drevesnične nasade. Zbrane gg. člane po-

častil je tudi se svojo navzočnostjo visokorodni gosp. deželni predsednik baron Winkler.

Družbeni novičar.

Seja glavnega odbora c. k. kmetijske družbe

dné 30. maja 1886.

Seji predseduje družbeni podpredsednik gosp. Jos. Fr. Seunig, navzoči so pa odborniki: gg. Detela Goll, Kastelic, bar. Lazzarini, J. Lenarčič, Murnik, Povše, Robič in družbeni tajnik ter zapisnikar g. Gustav Pirc.

Gosp. prvomestnik Seunig pozdravi novo izvoljene gospode glavne odbornike ter jih pozivlje svoje sile posvetiti družbenim namenom.

Glavni odbor izreče svojo zahvalo in priznanje izstopivšemu članu odbora gosp. župniku Josipu Jeriču za njegovo delovanje v odboru ter naroči tajniku, to pismo naznaniti gospodu župniku.

Vsled mnogih sprememb v osobju glavnega odbora uredé se na novo odseki ter v posamezne odseke tako-le voli:

V odsek za splošne reči: gg. Detela, Kastelic, Murnik, dr. Poklukar, Robič, dr. M. Wurzbach.

V odsek za gozdarstvo: gg. Detela, Goll, Lenarčič, Witschl.

V odsek za vinarstvo, sadjarstvo in rejo drobnine: gg. baron Lazzarini, Lenarčič, Neweklovski, dr. Poklukar, Povše.

V odsek za poljedelstvo in živinarstvo: gg. baron Lazzarini, Kastelic, Murnik, Povše, J. Fr. Seunig.

Pri vseh odsekih ima sodelovati tajnik.

Zarad treh posestnikov, ki so prodali pred časom svojo obdarovano goved, naroči glavni odbor tajništvu primerne ukrembe.

Na prošnjo vodstva štirirazredne ljudske šole v Šentvidu nad Ljubljano podeli glavni odbor tej šoli dve ptičji valilnici.

Družbenemu vrtnarju sklène glavni odbor vsled vložene prošnje povečati stanovanje, mu odločiti prostor za eno kravo proti temu, da družbi gnoj ostane ter mu letošnje košnje sena za 50 gld. prepustiti.

Vlogo družbenega člana M. Ambrožiča iz Mojstrane zarad regulovanja Save pri Mojstrani sklène odbor predložiti sl. c. kr. deželni vladi, s primernimi opazkami.

Prošnja občine Laže za podporo k napravi kála odstopi odbor s priporočilom na slavno c. kr. deželno vladu.

Na poziv dunajske borze za žito in moko sklène glavni odbor vložiti na državni zbor peticijo, da se uvede prosto uvažanje uže rabljenih vreč.

Glavni odbor vzame na znanje poročilo o občnem zboru c. kr. kmetijskih družeb v Gradci, Celovcu in Solnogradu.

Zarad pritožeb o izpitihih na podkovski šoli, o katerih omenja gosp. glavni odbornik Lenarčič, sklène glavni odbor primerne ukrembe.

Na podlagi sklepa občnega zbora uravná glavni odbor stanje uradnikov ter njih plač in določi delovalni krog uradnikom.

Na novo se sprejmó v družbo:

Dolinar Fr., župnik v Horjulu;
Hočevan Ant., župnik Št. Jakobu;
Inocente Jos., trgovec v Postojni;
Inocente Fr. gostilničar v Postojni;
Jelovšek Karl, posestnik na Vrhniki;

Lavrenčič Mat., posestnik v Postojni;
 Morel Jak., posestnik v Hrašah;
 Oberman Marka, posestnik v Draščah.
 Obraczay Robert, graščak na Impolci;
 Palme Jos., graščak v Dolu;
 Premer Ign., posestnik v Primosteku;
 Pečarič Ive, posestnik v Metliki;
 Prus Jurij, posestnik v Romačini;
 Pezdirec M., posestnik v Metliki;
 Pollak Jan., trgovec v Ljubljani;
 Šašel Jan., župnik v Adlešicah;
 Trček Jan., trgovec v Ljubljani.

Seja glavnega odbora c. k. kmetijske družbe

dné 6. junija 1886.

Seji je predsedoval gosp. družbeni podpredsednik J. Fr. Seunig, vis. c. kr. deželno vladno je zastopal gosp. c. kr. vladni svetnik Anton Globočnik, zastopnik deželnega odbora je bil gosp. cesarski svetnik Janez Murnik, navzoči so pa bili odborniki gg. Detela, baron Lazzarini, Lenarčič, Kastelic, Povše, Robič, Witschl in tajnik g. Gustav Pirc.

Na dnevnem redu je bilo razpravljanje o državnih subvencijah za 1887. leto, za katere ima prositi glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo. Glavni odbor je sklenil sledeče podpore prositi:

1. Za dve štipendiji po 300 gold. Kranjcem, kateri hočejo obiskavati kako višjo gospodarsko šolo.
2. Nastavljenje učitelja za kmetijstvo na c. kr. učiteljski pripravnici v Ljubljani.
3. Za šolske vrte 500 gold.
4. Za podkovsko šolo 1600 gold.
5. Za družbeni list 800 gold.
6. Za vinarsko knjigo k uže dovoljenim 300 gold. še 600 gold.
7. Za govejo razstavo v črnomaljskem okraju 1000 gold.
8. Za umna gnojišča 300 gold.
9. Za melioracije 400 gold.
10. Za izvorno rusko laneno seme 500 gold.
11. Za dobro in čisto deteljno seme 300 gold.
12. Za pospeševanje umetnega pridelovanja krme.

Program

o delitvi premij v denarji in priznanskih diplom za kobile in žebice, katera se bode vršila na Kranjskem leta 1886.

Na Kranjskem se bode za leto 1886. vršila delitev državnih premij v srebrnih svetinjah, kakor tudi delitev priznanskih diplom: a) za kobile z žrebetom, b) za mlade, to je, 3- do 4-letne kobile, c) za 1- in 2-letne žebice v naslednjih petih konkurznih postajah, ki so imenovane spodaj:

V Radovljici za politični okraj: Radovljica 1. dné septembra;

v Kranji za politična okraja: Kranj in Kamnik 2. dné septembra;

v Ribnici za politični okraj: Kočevje 4. dné septembra;

na Vrhniki za politične okraje: Litija, ljubljanska okolica, Logatec, Postojina in mesto Ljubljana 6. dné septembra;

v Št. Jarneji za politične okraje: Krško, Rudolfovo in Črnomelj 9. dne septembra.

V vsaki konkurzni postaji se začne delitev premij imenovane dni ob 9. uri dopoldne.

Za delitev premij veljajo sledeče uredbe, uravnane po pravilih, v tem oziru veljavnih, s privolitvijo c. kr. ministerstva za poljedelstvo z ozirom na posebne razmere te dežele.

Kobilam z žrebetom, mladim kobilam in žrebicam, ki smejo za premije prositi, delilo se bode v vsaki konkurzni postaji od premijske komisije:

- a) kobilam z žrebetom, ki še sesa, eno darilo po 40 gold., eno darilo po 25 gold., v Kranji in v Radovljici eno darilo, v ostalih konkurznih postajah 2 darila po 20 gold., in naposled po vseh postajah po eno darilo po 15 gold. in dve srebrni svetinji;
- b) mladim kobilam eno darilo po 30 gold., eno darilo po 20 gold., eno darilo po 15 gold., potem 2 srebrni svetinji;
- c) mladim kobilam v sv. Jarneji štiri darila po 10 gold. in 2 srebrni svetinji, v vseh drugih postajah pa po tri darila v znesku 10 gold. in dve srebrni svetinji.

Skupaj 1045 gold. in 30 srebrnih svetinj.

Posestniki triletnih za pleme sposobnih žebcev se pozivajo, naj jih o priliki premiranja pripeljejo pred komisijo v ta namen, da se popišejo, ker bi se utegnili pozneje kupiti.

Premijska komisija ima tudi pravico vis. c. kr. ministerstvu za poljedelstvo nasvetovati dopuščene privatne žebce za podporo.

Vsak, kateremu se je za izrejenega konja prisodila premija, mora podpisati reverz, v katerem se zaveže, da tega konja po delitvi premij obdrži še eno leto, in da povrne prejeta premijo v denarjih brez vsakega ugovora, če ne bi ostal pri tem mož-beseda.

Od c. kr. deželne vlade za Kranjsko
v Ljubljani 1. dné junija 1886.

C. kr. deželni predsednik:

Baron Winkler s. r.

Tržne cene.

V Ljubljani, 12. junija 1886.

Povprečna cena.

	Trg gl. kr.	Magaz. gl. kr.		Trg gl. kr.	Magaz. gl. kr.
Pšenica, hektol.	6 82	7 26	Sur. maslo, kila	84	—
Rež	5 04	6 18	Jajca, jedno . .	3	—
Ječmen	4 71	4 95	Mleko, liter . .	8	—
Oves	3 25	3 22	Gov. meso, kila	64	—
Soršica	—	6 57	Telečje meso, "	68	—
Ajda	4 16	4 93	Prešč. meso, "	54	—
Proso	5 04	5 02	Koštrun	34	—
Koruza	4 87	5 15	Kuretina, jedna	42	—
Krompir, 100 kil	3 57	—	Golobje, jeden .	17	—
Leča, hektoliter	8	—	Seno, 100 kil .	1 60	—
Grah	8	—	Slama, " " .	1 51	—
Fižol	8 50	—	Drva, trde, sež.	7 60	—
Gov. mast, kila	94	—	" mehke, "	5 20	—
Svinska mast "	82	—	Vino, rud., 100 l.	—	24
Špeh, fr.	65	—	" belo, "	—	20
" prek. "	27	—			